

Казан шәһәре Совет районының муниципаль автоном мәктәпкәчә белем учреждениесе
«Катнаш төрдәге татар телендә тәрбия һәм белем бирүче
224нче номерлы балалар бакчасы»

Педагогик киңәшмә утырышында
каралды һәм кабул ителде
« 2 » 09 2022 ел
1 нче номерлы беркетмә

«Раслыйм»
МАМББУ «224 нче балалар бакчасы» мөдире
Р.Ш.Дорофеева
Пр № 16 от « 2 » 09 2022 ел

**Балалар бакчасында рус һәм башка
милләт балаларына
татар теле өйрәтү программасы
2022 – 2023 уку елы**

Төзүчесе: 1 нче категорияле
татар теле тәрбиячесе
И.Я.Латыпова

Казан, 2022 ел

Эчтәлек

Аңлатма язуы		
I НЧЕ БҮЛЕК. Максатчан бүлек		
1.1	Программаның максаты һәм бурычлары	
1.2.	Программа принциплары	
1.3	Балаларның яшь үзенчәлекләре	
1.4	Укыту методик комплектының эчтәлегә.	
1.5	“Татарча сөйләшәбез” укыту методик -комплектлары буенча үзләштерүдә көтелгән нәтижәләр.Күзәтү	
1.5.1	Уртанчылар төркеме (4-5 яшь)	
1.5.2	Зурлар төркеме (5-6 яшь)	
1.5.3	Мәктәпкә әзерлек төркеме (6-7 яшь)	
1.5.4	Мәктәпкәчә яшътәге балаларның татар телендә сөйләшә (аралаша) белү күнекмәләрен күзәтү	
1.6	Балаларны милли,мәдәни мөхит гадәтләре һәм нормаларына күнектерү	
II НЧЕ БҮЛЕК. Эчтәлекле		
2.1	Белем бирү эшчәнлегенең күләме.	
2.2.	Татар телен өйрәтүдә кулланыла торган чаралар.	
2.3	Эш төрләре һәм формалары.	
2.4	Инновацион эш	
2.5	Электрон чаралар куллану ярдәмендә белем бирү режимы	
2.6	Татар теленнән комплекслы - тематик план	
III НЧЕ БҮЛЕК. Оештыру		
3.1	Материаль – техник яктан тәмин ителеш	
3.2	Программалар белән һәм методик яктан тәмин ителеш	
3.3	Кулланылган әдәбият	
	Кушымта	
1	Милли состав	
2	Белем бирү эшчәнлекләре чөлтәре	
3	Тәрбияченең эш көне бүленеше	
4	Тәрбияче белән балаларның бердәм эшчәнлегә	
5	Педагоглар белән бердәм эшчәнлек	
6	Балалар бакчасында тәрбияләнүче балаларның эти-әниләре белән бердәм эшчәнлегә	
7	куңел ачу, бәйрәмнәр	
8	Күзәтү материаллары	
9	укыту методик комплекты буенча күрсәтмә, таратма материаллар	

--	--	--

Аңлатма язуы

Эш программасы Казан шәһәре Совет районының муниципаль автоном мәктәпкәчә белем учреждениесе «Катнаш төрдәге татар телендә тәрбия һәм белем бирүче 224 нче номерлы балалар бакчасы» өчен төзелгән.

Балалар бакчасында рус балаларына татар телен өйрәтү буенча эш программасы (алга таба – Эш программасы) - мәктәпкәчә тәрбия һәм белем учреждениесендә рус һәм башка милләт балаларын татарча сөйләшәргә өйрәтү, төрле яктан үсеш өчен мөмкинлекләр тудыруга юнәлтелгән документ булып тора.

Эш программасы Федераль дәүләт белем стандартына (ФГОС) нигезләнеп төзелде, максат һәм бурычларны, көтелгән нәтижеләрне, белем бирү процессын оештыруны билгели.

Эш программасы мәктәпкәчә мәгариф системасы эшчәнлеген ачыклаучы норматив - хокукый актлар нигезләмәләренә көйләнгән.

Әлеге эш программасы түбәндәге документларга нигезләнеп төзелгән:

Федераль жирлектә:

-«Россия Федерациясендә белем турында» федераль закон - 29.12.2012 N 273-ФЗ (07.05.2013 үзгәртүләр кертелеп, 19.05.2013 гамәлгә кергән),

-Мәктәпкәчә мәгарифнең Федераль дәүләт белем стандарты (Россия Федерациясе Министрлыгы һәм Фән министрлыгының 2013 елның 17 октябрендә 1155 нче номерлы боерык нигезендә расланган;

СП 2.4.3648-20 «Санитарно-эпидемиологические требования к организациям воспитания и обучения, отдыха и оздоровления детей и молодежи», утвержденными постановлением главного санитарного врача от 28.09.2020 № 28 приказом Минобрнауки от 31.07.2020 № 373 «Обутверждении Порядка организации и осуществления образовательной деятельности по основным общеобразовательным программам – образовательным программам дошкольного образования»,-“ (Тәржемәсе СП 2.4.3648-20 “Балалар һәм яшьләр өчен төзелгән тәрбия һәм белем бирү, ял һәм сәламәтләндрү оешмаларына санитар –эпидемиологик таләпләр “ баш санитар табиб карары нигезендә раслана 28.09.2020 № 28, “Оештыру тәртибен белем бирү эшчәнлеген тормышка ашыру төп белем бирү программасы- мәктәпкәчә белем бирү программасы нигезендә раслау" Минобрнаука указы 31.07.2020 №373

Төбәк жирлегендә:

- Татарстан Республикасының 2013 ел 22 июль 68-ЗРТ номерлы «Белем бирү турында» Законы;

- Татарстан Республикасының “Татарстан Республикасында дәүләт телләре һәм башка телләр турында” Законы;

-Мәгариф һәм Фән Министрлыгының туган һәм татар телләрен балалар бакчаларында өйрәтү эшчәнлегенә буенча методик тәкъдимнәре буенча боерыгы (2018ел)

- Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары белән кабул ителгән 2015–2025 елларда мәгарифне үстерү стратегиясе (29.05.2015, №996-р)

Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе жирлегендә:-Казан шәһәре Совет районы «Катнаш төрдәге татар телендә тәрбия һәм белем бирүче 272нче номерлы балалар бакчасы» мәктәпкәчә белем муниципаль бюджет учреждениесе уставы;

- Казан шәһәре Совет районы «Катнаш төрдәге татар телендә тәрбия һәм белем бирүче 272нче номерлы балалар бакчасы» мәктәпкәчә белем муниципаль бюджет учреждениесе төп белем бирү программасы турында нигезләмәсе.

“Татарстан Республикасы халыклары телләре турында” Татарстан Республикасы Законнда һәм Татарстан Республикасында башка телләргә саклау, өйрәнү һәм үстерү буенча Татарстан Республикасы дәүләт программасында мәктәпкәчә милли белем бирү өчен кирәкле шартлар булдыру каралган. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары белән кабул ителгән 2010 – 2015 елларда мәгарифне үстерү стратегиясендә (30.12.2010, №1174) – мәктәпкәчә тәрбия һәм белем бирү учреждениеләре өчен рус телле балаларны татарчага өйрәтү программасы, уку-методик комплекты (УМК) төзү бурычы куелды.

Балалар бакчасында татар теленә өйрәтү программасы (эш программасы) “Мәктәпкәчә төп гомуми белем бирү программасы структурасына Федераль дәүләт таләпләре”нә (РФ Мәгариф һәм фән министрлыгының 23.11.2009 елда 655 нче карары нигезендә расланган) нигезләнеп төзелде.

Программа 4 яшьтән 7 яшькә кадәр булган рус телле һәм башка милләт балаларын татарча аралашырга өйрәтү эшчәнлекләренә эчтәлеген чагылдыра. З.М.Зарипова авторлыгында “Татарча сөйләшәбез” уку-методик кулланмаларына нигезләнеп өйрәтелә. УМК“Минем өем” (4-5 яшь), “Уйный – уйный үсәбез” (5-6 яшь), “Без инде хәзер зурлар – мәктәпкә илтә юллар” (6 - 7 яшь) проектларын үз эченә ала.

Балаларны татар телендә сөйләшәргә һәм аралашырга өйрәтү билгеле бер күләмдәге сүз байлыгы булдырудан башлана. Аралашуга чыгу өчен нәтижәле чаралар булып аудиооязмалар, эш дәфтәрләре, анимацион сюжетлар, интерактив уеннар тора.

Уку-методик комплекты кысаларында, лексик минимумны үзләштергән очракта, эшчәнлектә планлаштырылган уеннарның эчтәлеген үзгәртелә, яңа алымнар кертелә, баетыла.

Эшчәнлектә өйрәнелгән тел материалы, режим моментларында, уен эшчәнлегенә аша (ситуатив күнегүләр, сюжетлы роль уеннар, үстерелешле диалоглар, сәхнәләштерү һ. б.) ныгытыла.

Эш программасы өч бүлектән (максатчан, эчтәлекле, оештыру) тора, белем бирү өлкәләре буенча куелган бурычларны күздә тотып.

Эш программасының кушымта өлешендә эш көне бүленеше, шөгыльләр чәктәре, еллык эш планы, милли состав .

I БҮЛЕК. Максатчан бүлек

1.1. Программаның максаты:

Татар теленә өйрәтү “Татарча сөйләшәбез”(авторларыЗ.М.Зарипова ,Р.Г.

Кидрячева,Р.С.Исаева)уку-методик комплектында каралган рус телле балаларгата татар теленә өйрәнүгә кызыксыну уяту, материалны ныклап үзләштерү һәм лексик минимумны ныгыту эшенә ярдәм итү или юнәлдерү(способствовать)

Программаның бурычлары :

-сүзлек байлыгын арттыру, сөйләмдә сүзләргә актуальләштерү

- беренчел диалогик һәм монологик сөйләм телен үстерү күнекмәләрен булдыру;
- хәтер, игътибарлылык, фикерләү, ишетү сәләтен үстерү;
- татар телен өйрәнүгә кызыксыну уяту;
- аралашу теләге булдыру;
- халык авыз иҗаты аша башка халыклар мәдәниятына карата кызыксыну һәм хөрмәт хисе уяту.

1.2. Программа принциплары:

Коммуникативлык принцибы – балаларны татар телен аралашу чарасы буларак куллануга әзерләүгә корылган. Телне фән буларак түгел, ә аралашу чарасы буларак өйрәтү;

Тел өйрәтү, тәрбия һәм үстерү бурычларының бер-берсе белән тыгыз бәйләнештә тормышка ашыру принцибы;

Дәвамчанлык принцибы – балалар бакчасының башлангыч мәктәп белән эзлеклелеген күздә тоту;

Белем бирү эшчәнлегенең мотивлашкан булу принцибы - бала материалны үзе өчен кызык булганда, үзенең шәхси ихтияҗларына туры килгәндә генә кабул итә һәм фикерли башлай. Телне аралашу, уен ситуацияләренә бәйләп өйрәнгәндә, балалар тел өйрәнүнең практик әһәмиятен тоялар, эмоциональ күтәренкелек туа һәм алар тел материалын бик теләп үзләштерәләр.

Индивидуальләштерү принцибы - тел өйрәткәндә социаль шәхес сыйфатларын үстерүне күздә тоту. Балаларның яш үзәнчәлекләрен исәпкә алу.

Күрсәтмәлелек принцибы – тел өйрәтүне көндәлек тормыштагы һәр төрле эшчәнлеккә бәйле рәвештә, аларның тирә-юньне танып белүенең төп чарасы булып торган уен аша үткәрү.

Интеграция принцибы – һәр сөйләм төренең үз үзәнчәлеген исәпкә алу, тәрбияче сөйләмен техник чаралар ярдәмендә (аудио, видеоязмада) тыңлау (аудирование), тел үзәнчәлекләрен төрле күнегүләрдә бирү, балаларның диалогик сөйләмен үстерү.

1.3. Балаларның яш үзәнчәлекләре

Уртанчылар төркеме (4-5 яшь)

Бу яшьтә баланың өлкәннәр һәм яшьтәшләре белән аралашуда мөстәкыйльлеге үсеш ала. Балалар өлкәннәр белән практик эшләрдә (йомыш үтәү, күмәк уеннар) аралашуны давам итү өстенә интеллектуаль аралашуга да омтылалар. Бу күпсанлы сораулар (Нигә?, Ни өчен?, Нәрсә өчен?) бирүдә һәм өлкәннәрдән яңа информация алырга теләүдә күренә. Балаларның сүзлегендә теләктәшлек, кеше хәленә керә белү, кызгану сүзләре барлыкка килә. Яшьтәшләрен үзләренә җәлеп итү өчен балалар аралашуның ситуациясенә карап, интонация, ритм, сүз тизлеген җайлыйлар. Өлкәннәр белән аралашу вакытында сөйләм этикеты кагыйдәләрен үтәп, исәнләшү, сабуллашу, рәхмәт әйтү, гафу үтенү, юату, кызгану, кеше хәленә керә белү сүзләрен кулланалар. Бу яшьтә баланың сөйләм бәйләнешле һәм эзлекле була.

Зурлар төркеме (5-6 яшь)

Алтынчы яшьтә баланың сөйләм үсешендә мөһим үзгәрешләр барлыкка килә. Авазларны дөрес әйтү бу яшьтә норма булып тора. Балаларда (чит телгә), татар теленә карата кызыксынулары арта, шул телдә сөйләшәргә, җырларга, аудио – видеоязмалар тыңларга, телевизион тапшырулар карарга теләкләре үсә. Балалар сөйләмдә

гомумиләштерүче, күпмәгънәле сүзләр, антонимнар, синонимнар куллана башлыйлар. Аларның сүзлегә профессияне, социаль учреждениеләрне аңлатучы сүзләр, фигыльләр, сыйфатлар хисабына баетыла. Балалар сөйләм әдәбе кагыйдәләрен өйрәнә, мөстәкыйль рәвештә уенлы һәм эшлекле диалоглар төзәргә, туры һәм кыёк сөйләмне кулланырга өйрәнәләр, тасвирлау һәм хикәяләр монологында геройның хәлен, кәефен, эпитетлар һәм чагыштырулар кулланып, бирергә сәләтле. Балалар үзара кара – каршы сөйләшәргә, үзләренә юнәлгән сөйләмне аңларга һәм шулай ук тиешле репликаны кулланып җавап бирергә сәләтлеләр. Бу яшьтәге балалар уен ситуацияләре, проблемалы – эзләнүле уен ситуацияләрен барлыкка китереп, күрсәтмә әсбаплар, мәгълүмати – аралашу технологияләрен кулланып аралашырга өйрәнәләр.

Мәктәпкә әзерлек төркеме (6-7 яшь)

Бу яшьтә баланың сөйләм төрле контингент кешеләре белән аралашуга мөмкинлек бирә. Балалар авазларны дөрес әйтү генә түгел, фонемаларны һәм сүзләрне танылар. Телнең морфологик системасын үзләштерү аларга исемнәрнең, фигыльләрнең һәм сыйфатларның катлаулы грамматик формаларын төзәргә мөмкинлек бирә. Чит телгә карата тотрыклы кызыксыну үсә. Мәгълүмати – аралашу технологияләрен кулланып аралашырга өйрәнәләр, аудио – видеоязмалар, уку – укыту методик комплектарын кулланып предметны, аның билгесен, хәрәкәтен белдерүче сүзләрне һәм сүзтәзмәләрен сөйләмдә, аралашуда актив кулланалар. Гади аралашу өчен кирәк булган сөйләм берәмлекләре белән балаларның лексикасы бәй, сүз байлыклары арта. Бу яшьтәге балалар төзелеш ягыннан катлаулы булмаган хикәя һәм сорау җөмлеләр төзиләр. Татар телендә сөйләшүче әңгәмәдәшенең сөйләмен тыңлый беләргә, нәрсә турында сөйләгән аңларга тырышалар. Телне аз белүләренә дә карамастан диалогларда катнашырга омыталар. Мәктәпкә әзерлек төркеме балалары бик еш сөйләмдә катлаулы җөмлеләр кулланалар. 6—7 яшьтә баланың сүз байлыгы арта. Диалог төзгәндә бала сорауларга тулы җавап бирергә, үз сораулар бирергә, әңгәмәдәшен аңларга тырыша. Монологик сөйләм дә актив рәвештә үсә. Балалар эшлекле һәм бәйләнешле итеп сөйли алалар.

1.4. Укыту методик комплектының эчтәлегә

Һәр проект түбәндәгеләрне үз эченә ала:

- 1) тематик план;
- 2) эшчәнлек конспектлары;
- 3) балалар һәм әти-әниләр өчен эш дәфтәрләре;
- 4) аудиоязмалар;
- 5) анимацион күренешләр;
- 6) күрсәтмә, таратма материаллар;
- 7) диагностик материаллар.

“Татарча сөйләшәбез” проекты

Уртанчылар төркеме (4-5 яшь) “Минем өем” проекты

Белем бирү эшчәнлегенең бурычлары:

1. Бер – беренче тыңлау, ишетү сыйфатлары тәрбияләү.
2. Тирә- юнь күзаллавын киңәйтә барып, иң якын кешеләре, уенчылар, ашамлыктар хисабына сүз байлыгын арттыру.

- 3.Тәрбияче кушкан катлаулы булмаган биремнәрне аңлап үти, кыска фразаларны кабатлап әйтә белүләренә ирешү.
4. Гади диалогта катнаша белү, хәтер, зиһен сәләтләрен үстерү.

Зурлар төркеме (5-6 яшь)“Уйный – уйный үсәбез” проекты

Белем бирү эшчәнлегенәң бурычлары:

1. Әдәпле итеп кара-каршы сөйләшә белү күнекмәләрен тәрбияләү.
- 2.Тирә- юнь күзаллавын киңәйтә барып, яшелчәләр, савыт-сабалар, киёмнәр, өй жиһазлары, ашамлыklar темасына кергән сүзләр хисабына сүз байлыгын арттыру.
- 3.Үзара һәм зурлар белән көндәлек тормышта татарча аралашуга чыгуларына ирешү.
- 4.Сөйләм күнекмәләрен үстерешле диалогларда, уеннарда, ситуатив күнегүләрдә камилләштерү.
5. Диалогик сөйләмне фикер йөртү, хәтер, зиһен сәләтләрен үстерү.

Мәктәпкә әзерлек төркеме (6-7 яшь)

“Без инде хәзер зурлар – мәктәпкә илтә юллар”проекты

Белем бирү эшчәнлегенәң бурычлары:

1. Сөйләм әдәбе (сорау, гозер, мөрәжәгать итү, рәхмәт белдерү, исәнләшү, сабууллашу) кагыйдәләрен камилләштерү , балада үзенәң сөйләмә белән кызыксыну һәм сизгерлек уяту.
2. Ашамлыklar, кыргый хайваннар, кошлар, мәктәп темасына кергән сүзләр хисабына баланың сөйләмен баету, тулыландыру.
- 3.Сөйләмне аралашу чарасы буларак камилләштерү, файдалана белү күнекмәләренә өйрәтү, мөстәкыйль рәвештә сорау куя һәм дәрәс җавап бирә белергә күнектерү.
4. Диалогик һәм монологик сөйләмне, фикер йөртү, хәтер, зиһен сәләтләрен үстерү.

1.5 “Татарча сөйләшәбез”укыту методик -комплектлары буенча үзләштерүдә көтелгән нәтиҗәләр. Күзәтү

1.5.1 Уртанчылар төркеме (4-5 яшь) “Минем өем” проекты

Белем бирү эшчәнлегенәң нәтиҗәләре:

Балалар ел ахырына “Минем өем” проекты темалары буенча 62 сүз үзләштерә.

Гаилә, уенчыklar, ашамлыklar һәм саннар хисабына сүз байлыгы бар.

Өйрәнгән сүзләренә, кыска фразаларны аерым, күмәк, тәрбияче ярдәмендә кабатлый белә.

Өлкәннәр кушкан катлаулы булмаган биремнәрне аңлап үти.

Үз исемен дәрәс әйтә, исәнләшә, сабууллаша, рәхмәт әйтә белә.

Куелган сорауларны аңлап, сөйләмдә 2-3 сүз белән җавап кайтара белә.

Бер-берсә һәм өлкәннәр белән 62 сүз кулланып татар телендә аралаша.

Бирелгән лексиканы төрле ситуацияләрдә ишетеп аңлап куллана белә, сөйләм күнекмәләре бар.

Әйбер исеменәренәң мәгънәсен аңлый һәм аларны дәрәс әйтә белә.

Бу кем? Бу нәрсә? сорауларын аңлап, җавап бирә.

Әйбернең билгесен ачыклау максаты белән куела торган сорауны аңлый һәм сөйләмдә җавап кайтара белә.

Раслаучы, инкарь итүче сүзләренә дәрәс кулланана белә.

Мин, син алмашлыкларын аңлый һәм урынлы куллана.

Кечкенә күләмле шигырьләр, жырлар белә.

Татар телендә сөйләшү теләге бар.

1.5.2 Зурлар төркеме (5-6 яшь) “Уйный – уйный үсәбез” проекты

Белем бирү эшчәнлегенең нәтижеләре:

Балалар ел ахырына “Уйный-уйный үсәбез” проекты темалары хисабына үзара һәм зурлар белән көндәлек тормышта 107 сүз кулланып татар телендә аралаша.

“Уйный-уйный үсәбез” проекты темалары (“Гаилә”, “Ашамлыклар”, “Уенчыклар”, “Саннар”, “Яшелчәләр”, “Савыт-саба”, “Киёмнәр”, “Шәхси гигиена”, “Өй җиһазлары”, “Бәйрәмнәр”) буенча бирелгән лексиканы төрле эшчәнлектә (уен, аралашу, музыка, хезмәт) ишетеп аңлап куллана белә, сөйләм күнекмәләре бар. Санау күнекмәләре бар, сөйләмдә куллана белә.

Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә? соравын аңлап, мөстәкыйль рәвештә сорау куя һәм дөрес җавап бирә.

Раслаучы һәм инкарь итүче сүзләргә аңлай, урынлы куллана.

Исем + сыйфат конструкциясен сөйләмдә дөрес куллана.

Боерык фигыльләргә сөйләмдә аңлап дөрес куллана белә.

Алган белемнәрен, сөйләм күнекмәләрен үстәрешле диалогларда, уеннарда, ситуатив күнегүләрдә куллана белә.

1.5.3 Мәктәпкә эзерлек төркеме (6-7 яшь)

“Без инде хәзер зурлар – мәктәпкә илтә юллар” проекты

Белем бирү эшчәнлеге нәтижеләре:

Балалар ел ахырына “Без инде хәзер зурлар – мәктәпкә илтә юллар” проекты темалары хисабына үзара һәм зурлар белән 167 сүз кулланып татар телендә актив аралаша.

Сөйләмне аралашу чарасы буларак файдалана белә.

Диалогик һәм монологик сөйләм күнекмәләре бар.

“Без инде хәзер зурлар – мәктәпкә илтә юллар” проекты темалары (“Гаилә”, “Ашамлыклар”, “Уенчыклар”, “Саннар”, “Яшелчәләр”, “Савыт-саба”, “Киёмнәр”, “Шәхси гигиена”, “Өй җиһазлары”, “Бәйрәмнәр”, “Танышу”, “Тату гаилә”, “Дусларны сыйлайбыз”, “Кунак килде”, “Кафега барабыз”, “Күңелле уеннар”, “Без циркта”, “Безнең дуслар”, “Чана шуабыз”, “Без биибез”, “Күңелле сәяхәт”, “Мәктәп”, “Без әкият яратабыз”) буенча бирелгән лексиканы төрле эшчәнлектә (танып – белү, уен, аралашу, музыка, хезмәт) ишетеп аңлап куллана белә, сөйләм күнекмәләре бар.

Бу кем? Бу нәрсә? Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә? Нишли? Син нишлисең? Кая барасың? соравын аңлап, мөстәкыйль рәвештә сорау куя һәм дөрес җавап бирә белә.

Фигыльләргә урынлы куллана.

1.5.4. Мәктәпкәчә яшьтәге балаларның татар телендә сөйләшә (аралаша) белү күнекмәләрен күзәтү

Балаларның татар телендә аңлау һәм сөйләшә (аралаша) белү күнекмәләрен уку елы башында (сентябрьнең соңгы атнасы) һәм уку елы ахырында (апрельнең соңгы атнасы) күзәтелә. Уртанчылар төркеме балалары белән күзәтү уку елы ахырында үткәрелә.

Күзөтүнө һәр бала белән аерым, 1–2 бала катнашында, ә йомгаклау эшчәнлеге булганда барлык балалар белән бергә дә үткәрелә. Күзөтү вакыты 10-15 минут бара.

Биремнәр балаларның яшь үзәнчәлекләрен исәпкә алып үткәрелә, уен-бирем рус телендә аңлатыла. Биремнәр мавыктыргыч һәм кызыклы итеп төзелә. Сораулар ачык, төгәл итеп, интонация белән бирелә. Тәрбияче бала әйтә алмаганда булышырга тиеш.

Күзөтү барышында яңа материал бирелми. Күзөтүнә таратма, күрсәтмә рәсемнәр, интерактив тактада уеннар кулланып үткәрелә.

Биремнәр, уеннар өчен кирәк булган күрсәтмәлелек алдан әзерләнеп куела. Тәрбияче һәр биремгә аерым балл куеп бара. Күзөтү ахырында баллар саны кушыла һәм 5 кә бүленә. Шулай итеп, гомуми нәтижә ясала.

**Уртанчылар (уку елы ахырында), зурлар (уку елы башында) төркеме
балаларының “Минем өем” проекты**

№	Баланың исем фамилиясе	Биремнәр					Нәтижә	
		1	2	3	4	5	Балл	Дәрәжә
		“Минем өем” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану. “Бу кем? Бу нәрсә? Сорауларына җавап бирү	Ягымлы сүзләр куллану (“исәнме”, “Исәнмесез”, “Саубул”, “Саубулыгыз”, “Хәлләр ничек?”, “Рәхмәт”)	Бериккы аңлап үтәү һәм куллана белү (кил, утыр, эч, уйна, сикер, аша, ю)	Тирә-юньдәге предметларның сыйфатын, күләмен аңлап сөйләмдә куллану. “Нинди?” сорауына җавап бирү	Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәгъдим итү, инкар итү, раслау).		
1								
2								

**Зурлар (уку елы ахырында) һәм мәктәпкә әзерлек төркеме (уку елы башында)
балаларының “Уйный – уйный үсәбез” проекты**

	Баланың исем фамилиясе	Биремнәр					Нәтижә	
		1	2	3	4	5	Балл	Дәрәжә

№		“Уйный – уйный үсбес” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрәнгән темалар буенча биш – алты рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла)	Ягымлы сүзләр куллану (“исәнме”, “сау бул”, “рәхмәт”, “исәнмесез”, “саубулыгыз”)	Боерыкны аңлап үтәү (кил, утыр, эч, уйна, сикер, аша, ю)	Тирә-юньдәге предметларның сыйфатын, күләмен белдерә торган сүзләргә аңлап сөйләмдә куллану. “Нинди?” соравына җавап бирү	Аралаша белү, ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәгъдим итү, инкар итү, раслау.		
1								
2								

Уку елы ахырында мәктәпкә әзерлек төркеме балаларының “Без инде хәзер зурлар, - мәктәпкә илтә юллар” проекты

№	Баланың исем фамилиясе	Биремнәр					Нәтижә	
		1	2	3	4	5	Балл	Дәрәжә
		“Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану.	Ягымлы сүзләр куллану (“исәнме”, “исәнмесез”, “сау бул”, “сау булыгыз”, “рәхмәт”, “зур рәхмәт”,	Боерыкны бирә белү (кил, утыр, сикер, уйна, ю, аша, эч, ки, сал, бие, аша, йагалар йокла)	Уен ситуацияләрендә үзлектән сорау куя белү. (Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә? Син кем? Бу кем? Бу нәрсә? Нишли? Кая барасыз?).Ничә яшъ?(Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәгъдим итү, инкар итү, раслау.			
1								
2								

Нәтижеләрне бәяләү	
Югары дәрәжә 2,7 - 3кә кадәр	Бала сөйләмдә актив, диалогта үзлектән сорау бирә, яхшы аралаша.
Уртача дәрәжә 2- 2,6 кадәр	Сүз байлыгы бар, тәрбияче ярдәмендә аралаша.
Уртачадан түбән дәрәжә 1-1,9 га кадәр	Аңлый, русча җавап бирә.

Балаларның татар телендә аралаша белү дәрәжәсен күзәтүдә кулланырга мөмкин булган биремнәр кушымтада бирелә.(кушымта №5)

1.6 Балаларны милли,мәдәни мөхит гадәтләре һәм нормаларына күнектерү

Максат: туган як турында тулы күзаллау формалаштыру.

Бурычлар :

- туган шәһәрнең барлыкка килү тарихын өйрәнүгә теләк уяту;
- туган якны данлаган күренекле якташлар белән таныштыру;

-туган якның истәлекле урыннары, үсемлек һәм хайваннар дөньясы, Кызыл китабы хакында күзаллау формалаштыру;
 -туган өй,гаилә,ата-аналарга һәм аларның хезмәтенә мәхәббәт тәрбияләү;
 -туган якның халык ижаты, милли бәйрәмнәре белән таныштыру;
 Әлеге максат,бурычлар Р.К.Шәехованың “Сөенеч”программасы аша тормышка ашырыла.

II БҮЛЕК. Эчтәлекле

2.1 Белем бирү эшчәнлегенең күләме.

Төркемнәр	Давамлыгы	Белем бирү эшчәнлеге	Режим момен-тында эшчәнлек	Елга	Искәрмә
Уртанчылар төркеме– 4 яшьтән 5 яшькә кадәр;	20 минут	-	3	108	
Зурлар төркеме(5 яшьтән 6 яшькә кадәр)	25 минут	2	1	108	
Мәктәпкә хәзерлек төркеме(6 яшьтән 7 яшькә кадәр.)	30 минут	2	1	108	

Уртанчылыр төркемендә белем бирү эшчәнлеге иртәнге вакыт аралыгында, саф һавада йөргәндә, кичке вакыт аралыгында режим моменты буларак атнага өч тапкыр үткәрелә.

Зурлар төркемендә ике эшчәнлек белем бирү эшчәнлеге буларак үткәрелсә, өченчесе иртәнге вакыт аралыгында, саф һавада йөргәндә, кичке вакыт аралыгында режим моменты буларак үткәрелә.

Мәктәпкә әзерлек төркемендә ике эшчәнлек белем бирү эшчәнлеге буларак үткәрелсә, өченчесе иртәнге вакыт аралыгында, саф һавада йөргәндә, кичке вакыт аралыгында режим моменты буларак үткәрелә.

Режим вакытында иң зур игътибарны дидактик, үстерелешле уеннарга, сүзле күнегүләргә,театраль эшчәнлеккә, әйлән- бәйлән, аз хәрәкәтчән уеннарга; өстәл, сюжетлы- рольле уеннарга, шигырь ятлауга, дәфтәрләрдә эшләүгә; юл йөрү кагыйдәләрен һәм шәһәр урамында үз- үзеңне тоту кагыйдәләрен ныгытуга; бармак уеннары, вак моториканы үстерү уеннарына, сүз байлыгын үстерү уеннарына юнәлтү кирәк.

2.2.Татар телен өйрәтүдә кулланыла торган чаралар

1. Эшчәнлек эшкәртмәләре, диагностик материаллар.
2. Тавышлы күрсәтмәлелек (һәр проект өчен аудиоязмалар, анимацион сюжетлар, мультфильмнар).
3. Картиналы һәм картиналы-дидактик күрсәтмәлелек(таратма һәм күрсәтмә рәсемнәр, жырлы-биюле уеннар, театр эшчәнлеге өчен материаллар.
4. Символик, график күрсәтмәлелек (пиктограммалар).
5. Күләмле күрсәтмәлелек (макетлар, муляжлар, уенчыклар)
6. Интерактив уеннар.
7. Эш дәфтәрләре.

Темалар бер-берсенә бәйләнешле итеп, балаларның яшь үзенчәлекләрен иске алып сайланган. Белем бирү эшчәнлекләренең темасы катлауландырылып, кабатлана бара, алар баланың сөйләм телен камилләштерү максатын күздә тотып төзелгән. Һәр теманы

йомгаклау өчен, гомумиләштерү эшчәнлегә буларак, аудио язмалар, анимацион күренешләр дә эшләнган. Телгә өйрәтүнең төп формасы һәм чарасы булып белем бирү эшчәнлегә алына. Ул системалы рәвештә план буенча үткәрелә, Планга индивидуаль эш тә кертелә. Өйрәнелгән сүзләр, сүзтезмәләр, диалоглар эшчәнлектән тыш уен вакытларында активлаштырыла һәм ныгытыла, көндәлек аралашуда кулланыла. Яңа сүзләрне, сүзтезмәләрне, ситуацияләрне балалар аңламаган очракта, тәрбияче рус телендә аңлата. Пиктограммалар мәктәпкә эзерлек төркемендә, яңа сүзләр (фигыльләр) белән таныштырганда киң кулланыла. Балаларга темадан тыш артык сүзләр, уеннар, жырлар, шигырьләр төп программаны үзләштергән очракта бирелә. Бала татар телендә сүзгә дөрес әйтмәгән очракта, тәрбияче баланы тыңлап сүзгә дөрес үрнәгән бирә. Балалардан авазларның дөрес әйтелешен катгый таләп ителми.

2.3.Эш төрләре һәм формалары

Программа бурычларын үтәүдә эш формаларының, практик гамәли алымнарның, чараларның әһәмияте зур. Төп эш төрләре булып түбәндәгеләр тора:

1. Предметлар белән эш: тасвирлау, уенчык белән диалог төзү, уен һәм әкиятләрдә катнашу.
2. Рәсемнәр белән эш: тасвирлау, үстерешле диалог.
3. Сюжетлы-рольле уеннар;
4. Әйлән-бәйлән, жырлы-биюле уеннар өйрәнү (аудиоязмага таянып).
5. Театральләштерү, сәхнәләштерү (бармак театры, битлекләр, костюмнар, театр күрсәтү (әти-әниләргә, башка төркем балаларына).
6. Хәрәкәтле уеннар: туп белән уеннар, “Командир” уены, әйлән-бәйлән уен, зарядка уеннары.
7. Ижади һәм ситуатив уеннар: рольле уеннар, интервью, ситуатив күнегүләр.
8. Ситуатив, логик күнегүләрне ишетеп, аңлап эшләү.
9. Үстерелешле диалоглар (сурлар һәм яшәтешләре белән үзара аралашу).
10. Аудиоязмалар тыңлау, кушылып әйтү, жырлау, кабатлау, ишеткән сүзгә рәсемдә табып күрсәтү.
11. Анимацион сюжетлар, мультфильмнар карау.
12. Интерактив уеннар.

2.4 Инновацион эш

Яшәешне электрон технологияләре чолгап алган бу заманда балаларга белем бирү процессы да үзгәрешсез кала алмый.

Рус балаларына татар теле өйрәтүдә ИКТ технологиялар эшчәнлекне кызыклы һәм мавыктыргыч итеп оештырырга ярдәм итә.

2.5.Электрон чаралар куллану ярдәмендә белем бирү режимы

Белем бирүдә электрон чаралар	Баланың яше	Дәвамчанлык, минутларда., артык түгел	
		Бер эшчәнлектә	Бер көндә
Интерактив такта	5-7	7	20

Интерактив панель	5-7	5	10
Персональ компьютер, ноутбук	6-7	15	20
Планшет	6-7	10	10

. Электрон чаралар куллану ярдәмендә белем бирү биш яшьтән алып башлана. Эшчәнлектә төрле типтагы электрон чаралар куллануның өзлексез дәвамлылыгы 5-7 яшьлек балалар өчен электрон чаралар куллануның өзлексез дәвамлылыгы. Өйрәтү характерындагы фильм яки башка информацияне эш дәфтәрләренә теркәү күздә тотылса 5-7 минут вакыт бирелә. Наушниклар куллану 1 сәгатьтән артмаска тиеш. Тавыш дәрәжәсе 60% ка кадәр мөмкин. Электрон чаралар кулланганда күзгә гимнастика уткерәлә.

2.6 .Татар теленнән комплекслы - тематик планнар Уртанчылар төркеме (4-5 яшь) “Минем өем “ проекты

Актив сүзләр	Сөйләм үрнәге	Аудиоязма Анимацион сюжет
Гайлә – 18 сәгать (1-18)		
эти эни	-Бу кем? -Эти (эни, бабай, эби, кыз, малай).	Аудиоязма №1-23
малай кыз	-Кем юк? -Эти (эни, бабай, эби, малай, кыз).	Дәфтәрдә эш №1-4
мин исәнмесез сау булыгыз	-Исәнмесез. -Син кем? -Мин Коля (Оля). -Мин малай. -Сау булыгыз!	Анимацион сюжетлар: 1. “Өйдәгез, дуслашыйк” 2. “Качышлы уйныйбыз” 3. “Шалкан”
исәнме	-Исәнме, эни (эти, бабай, эби, кыз, малай, Мияу, Акбай). -Сау бул, эни (эти, бабай, эби, кыз, малай). -Кем анда?	
эт песи	-Мин песи. Мин Мияу. -Кил монда. -Мин эт. Мин Акбай. -Кил монда.	
әйе юк сау бул	-Син Коля? -Әйе, Коля. -Син малай (кыз)? -Әйе (юк).	
эби	-Эти? (эни, бабай, эби, кыз, малай). -Әйе.	

бабай	-Эни? (эти, бабай, эби, кыз, малай). -Юк.	
эйбэт	-Малай? -Юк, кыз. -Кыз? -Эйе, кыз. -Хэллэр ничек? -Эйбэт.	
Ашамлыктар – 12 сэгать (19-30)		
ипи	-Мэ, ипи (алма, сөт, чэй). -Рэхмэт, эби.	Аудиоязма №24-39
алма		Анимацион сюжетлар:
сөт	-Коля, мэ ипи (алма, сөт, чэй).	1. “Тэмле” кибетендэ”
чэй	-Рэхмэт.	2. “Азат кунак чакыра”
мэ		
рэхмэт		
тэмле	-Мияу, кил монда. Утыр. (Акбай, Коля, Оля)	
кил монда		
утыр	-Оля, кил монда. Мэ ипи (алма, сөт, чэй). Ипи (алма, сөт, чэй) тэмле (ме)? -Ипи (алма, сөт, чэй) тэмле. Рэхмэт.	
	-Мэ, тэмле алма (ипи).	
аша	-Мэ, ипи (алма) аша.	
эч	-Мэ, сөт (чэй) эч.	
Уенчыктар – 18 сэгать (31-48)		
бир	- Бу нэрсэ?	Аудиоязма №40-53
туп	- Туп (курчак, куян, аю).	Анимацион сюжетлар:
зур	-Курчак (туп, куян, аю) бир.	1. “Паркка сяхат”
кечкенэ	-Мэ, курчак (туп, куян, аю).	2. “Уенчыктар үпкэлэгэн”
матур	-Бу нэрсэ?	3. “Күцелле уеннар”
курчак	-Аю (курчак, куян, туп). -Аю (курчак, куян, туп) нинди?	4. “Акбай һәм Мияу мажаралары”
куян	-Аю (курчак, куян, туп) зур (матур, кечкенэ, эйбэт).	
аю	- Аю (курчак, куян, туп) нинди? - Аю (курчак, куян, туп) зур (кечкенэ, матур, эйбэт). -Аю (курчак, куян, туп)? -Эйе. -Курчак (аю, куян, туп)? -Юк.	

хэллэр ничек? уйна пычрак чиста ю	-Бу нэрсэ? -Аю (курчак, куян, туп). -Мэ, аю (курчак, куян, туп). Уйна. -Коля, кил монда. Уйна. -Оля, кил монда. Уйна. - Аю (курчак, куян, туп) бир. - Аю (курчак, куян, туп) нинди? - Аю (курчак, куян, туп) зур. - Аю (курчак, куян, туп) кечкенэ. - Мэ, зур аю (курчак, куян, туп). - Мэ, кечкенэ аю (курчак, куян, туп). -Аю (курчак, куян), кил монда. Аша (уыр, эч, уйна). -Коля (Оля), аю (курчак, куян, туп) ю. -Туп (курчак, куян, аю) нинди? -Туп (курчак, куян, аю) пычрак (чиста). -Туп ю. - Туп чиста? - Юк, туп пычрак. (Эйе, туп чиста). Ю, ю, ю – туп (курчак, аю, куян) ю.	
Саннар - 6 сэгать (49-54)		
бер ике өч дүрт биш	-Ничэ? -Бер (ике, өч, дүрт, биш) алма. -Ничэ малай? -Бер (ике, өч, дүрт, биш) малай. -Ничэ кыз? -Бер (ике, өч, дүрт, биш) кыз. -Өч? -Юк. -Ике? -Эйе. -Ничэ аю (туп, курчак, куян)? -Бер (ике, өч, дүрт, биш) аю.	Аудиозма №54-60 Анимацион сюжет: “Уйный-уйный санныбыз”
Кабатлау - 6 сэгать (55-60)		
	“Минем өем” проекты буенча ел дэвамында өйрөнөлгөн сүзлэр, сөйлэм үрнәкләре кулланыла.	Аудиозма №61-64 Анимацион сюжет: “Күнелле ял итәбез”

Зурлар төркеме (5-6 яшь)
“Уйный – уйный үсәбез” проекты

Актив сүзләр	Сөйләм үрнәге	Аудиозма Анимацион сюжет
Кабатлау - 3 сэгать (1-3)		

	“Минем өөм” проекты буенча	Аудиоязма №1 Анимацион сюжет: “Шалкан”
Яшелчәләр – 21 сәгать (4-24)		
кишер	-Бу нәрсә? -Кишер. -Мә, кишер.	Аудиоязма №2-24 Анимацион сюжетлар: 1. “Баллы кишер” 2. “Уйный-уйный эшлибез” 3. “Юл мажаралары” 4. “Кем эшләми, шул ашамый”
баллы	-Нинди кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр)?	
ничә	-Зур (кечкенә) кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр)	
суган бәрәңге	-Мә, зур (кечкенә) кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр) -Рәхмәт.	
кыяр	-Зур кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр)	
кәбестә	-Кечкенә кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр)	
нинди	-Чиста кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр)	
алты	-Пычрак кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр)	
җиде		
сигез		
тугыз		
ун	-Кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр) нинди? -Кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр) тәмле, зур (кечкенә), матур, чиста (пычрак) Кишер баллы. Алма баллы. -Мә кишер(алма), аша. Баллы? -Әйе, баллы. Рәхмәт. -Ничә кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр)? Сана. -Ике (1-10) кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр) -Оля, кил монда. Мә, ике (1-10) кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр) -Ике (1-10) кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр) -Оля, кыяр (суган, бәрәңге, кәбестә, кишер) бир. -Мә, кыяр (суган, бәрәңге, кәбестә, кишер). -Рәхмәт. -Коля, (1-10) кәбестә (суган, бәрәңге, кишер, кыяр) бир. -Мә, (1-10) кәбестә (суган, бәрәңге, кишер, кыяр).	

кызыл сары яшел нәрсә кирәк? юа	-Сау бул, Коля. -Ничә кыяр (суган, бәрәңге, кәбестә, кишер)? -Бер (1-10) кыяр (суган, бәрәңге, кәбестә, кишер). -Кыяр (суган, бәрәңге, кәбестә, кишер) пычрак. -Бу туп. -Туп (алма) нинди? -Туп (алма) сары (кызыл, яшел) -Нинди туп (алма) юк? -Кызыл (сары, яшел) туп (алма) юк. -Кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр) кирәк? -Кирәк. -Коля, нәрсә кирәк? -Кыяр (суган, кишер, бәрәңге, кәбестә) кирәк. -Нинди кыяр? -Яшел (тәмле, чиста) кыяр. -Кыяр (суган, кишер, бәрәңге, кәбестә) пычрак. -Мә, кыяр (суган, кишер, бәрәңге, кәбестә) ю. -Оля кыяр (суган, кишер, бәрәңге, кәбестә) юа.	
Ашамлыклар – 6 сәгать (25-30)		
аш ботка	тәмле аш (ботка, сөт, ипи, чэй) -Нәрсә кирәк? -Аш (ботка, сөт, ипи, чэй, кишер, кәбестә, кыяр, бәрәңге) кирәк. -Нинди аш (ботка, сөт, ипи, чэй, кишер, кәбестә, кыяр, бәрәңге)? -Тәмле аш (ботка, сөт, ипи, чэй, кишер, кәбестә, кыяр, бәрәңге). -Мә, аш (ботка, сөт, ипи, чэй, кишер, кәбестә, кыяр, бәрәңге) аша (эч). -Рәхмәт. Аш (ботка, сөт, ипи, чэй, кишер, кәбестә, кыяр, бәрәңге) тәмле.	Аудиозма №25-29 Анимацион сюжет: “Аш бүлмәсе”
Савыт - саба - 6 сәгать (31-36)		
кашык тәлинкә	-Кашык (тәлинкә, чынаяк) бир. -Нинди кашык (тәлинкә, чынаяк)? -Зур (кечкенә, сары, яшел, кызыл, зәңгәр).	Аудиозма №30-37 Анимацион сюжетлар:

чынаяк зэңгэр	-Ничэ кашык (тэлинкэ, чынаяк)? -(1-10 га) кашык (тэлинкэ, чынаяк). -Мэ, (1-10) кашык(тэлинкэ, чынаяк). -Мэ, кызыл (сары, яшел, зэңгэр). чынаяк (тэлинкэ, чынаяк).	1. “Өч аю” 2. “Чисталыкта - матурлык”
Киёмнэр - 6 сэгаты (37-42)		
күлмэк чалбар ки сал йокла	яшел (кызыл, сары, зэңгэр) күлмэк (чалбар). чиста күлмэк (чалбар). матур күлмэк (чалбар). күлмэк (чалбар) юк. -Оля, күлмэк (чалбар) бир. -Нинди күлмэк (чалбар)? -Сары (кызыл, яшел, зэңгэр) күлмэк (чалбар). -Ничэ күлмэк (чалбар)? -Бер (1-10) күлмэк (чалбар). -Курчак, чалбар (күлмэк) ки (сал). -Оля, чалбар (күлмэк) бир. -Мэ, чалбар (күлмэк). -Рэхмэт. Курчак, мэ, чалбар (күлмэк) ки (сал). -Курчак, йокла.	Аудиоязма №38-43 Анимацион сюжетлар: 1. “Киёмнэр кибетендэ” 2. “Шаян уенчыклар”
Шәхси гигиена – 3 сэгаты (43-45)		
бит кул хәерле көн	-Хәерле көн. -Мэ су, бит (кул) ю. -Бит (кул) чиста. -Бит (кул) чиста. -Әйе, бит (кул) чиста.	Аудиоязма № 43, 44-48 Анимацион сюжет: “Ни өчен киёмнэр югалган?”
Өй жиһазлары – 3 сэгаты (46-48)		
өстәл урындык карават	-Зур (кечкенә) урындык (өстәл, карават). -Зур аю, мэ зур карават (өстәл, урындык). -Кечкенә аю, мэ кечкенә карават (өстәл, урындык). -Нәрсә кирәк? -Карават (өстәл, урындык) кирәк. -Нинди карават? -Зур (кечкенә, сары, яшел, зэңгэр) карават. -Мэ, зур карават. -Рэхмэт.	Аудиоязма № 49 Анимацион сюжет: “Маша һәм өч аю”
Бәйрәм “Туган көн” – 9 сэгаты (49-57)		
яратам	-Мин алма (ипи, сөт, чәй, ботка, аш, кыяр, кәбестә, бәрәңге, кишер) яратам.	Аудиоязма №50-60

бар	-Мин Коля(ны) (Оля(ны) яратам. -Мин курчак(ны) (аю(ны), песи(не), эт(не), куян(ны) яратам. -Нэрсэ бар? -Туп (курчак) бар. -Нэрсэ юк? -Туп (курчак) юк. “Бар”, “Юк” сүзлэрен кулланып “Гаилэ”, “Яшелчэ” “Уенчыклар” темаларын кабатлау. Диалогларны кабатлау. “Кибет” уеннары.	Анимацион сюжетлар: 1. “Туган көн” 2. ”Кем нэрсэ ярата?”
Бэйрэм “Сабантуй”- 3 сэгать (58-60)		
	Ел дэвамында өйрөнөлгөн сүзлэр, сөйлэм үрнэгэ кулланыла. “Гаилэ”, “Яшелчэ”, “Уенчыклар” темаларын кабатлау. “Кибет” уеннары.	Аудиоязма №61-63 Анимацион сюжет: “Сабантуй бэйрэмэ”

Мэктэпкэ эзерлек төркеме (6-7 яшь)
“Без инде хэзер зурлар – мэктэпкэ илтэ юллар” проекты

Актив сүзлэр	Сөйлэм үрнэгэ	Аудиоязма Анимацион сюжет
син кем	Хэерле көн, Оля (Коля). -Хэерле көн, эни (эти, бабай, эби).	Аудиоязма №1 - 2
хэерле көн		Аудиоязма №3 – 5
		Анимацион сюжет: “Мияу адашкан”
тычкан		Аудиоязма №6
		Аудиоязма №7 - 8
бу кем?	-Песи нишли? -Песи йоклый. -Эни нишли? -Эни утыра. -Коля нишли? -Коля ашый (эчэ).	Анимацион сюжет: ”Аю баласы дөнья белэн таныша”
		Аудиоязма №9 - 10
бу нэрсэ?		Аудиоязма №11
нишли? йоклый утыра		Анимацион сюжет: “Батыр Мияу һәм куркак Куянкай”
ашый эчэ		Аудиоязма №12
		Аудиоязма №13 - 14
		Анимацион сюжет:

нишлисең? ашыйм эчэм	-Мияу, нишлисең? -Ашыйм. -Акбай, нишлисең? -Эчэм.	“Тату гаилә” Аудиоязма №15 Аудиоязма №16 - 18 Анимацион сюжет: “Юмарт аю” Аудиоязма №19 Аудиоязма №20
уйный уйныйм утырам	-Оля (Коля), нишлисең? -Уйныйм.	Анимацион сюжет: “Кафега барабыз” Аудиоязма №21-23
барам кая барасың? син нишлисең?	-Кая барасың? -Кафега барам. -Син нишлисең? -Мин бәрәңге ашыйм (чэй эчэм, уйныйм, барам, утырам, йоклый)	Анимацион сюжет: “Урманда күңелле уеннар” Аудиоязма №24
сикер-сикерәм	Туп, туп Матур туп. Сикер-сикер, Матур туп.	Аудиоязма №25-28
сикерә йөгерә төлке	Куян сикерә (йөгерә). Туп сикерә. Песи сикерә (йөгерә). Төлке сикерә (йөгерә).	Анимацион сюжет: “Көчлеләр, кыюлар, житезләр” Аудиоязма №29-30
йөгер-йөгерәм	-Йөгер! Син нишлисең? -Мин йөгерәм.	Анимацион сюжет: “Жәнлекләр спорт бәйрәмендә” Аудиоязма №31-32
чәк-чәк өчпочмак	-Мин чәк-чәк ашыйм. -Мин өчпочмак ашыйм.	Аудиоязма №33-34 Дәфтәрдә эш №10
яшь	-Сиңа ничә яшь? -6 яшь.	Анимацион сюжет: “Циркта” Аудиоязма №35 - 36
бүре керпе	-Мин бүре. Мин зур, матур, чиста.	Аудиоязма №37 - 38
тавык этәч	Өтәч зур, матур Тавык кечкенә, матур	Анимацион сюжет: “Шаян кошлар” Аудиоязма №39 - 40
үрдәк	-Син кем? -Мин үрдәк.	
чана	Куян чана шуа.	

шуа		Аудиоязма №41
шуам	Мин чана шуам.	Анимацион сюжет: “Урманда зур концерт”
		Аудиоязма №42 – 44
		Аудиоязма №45 - 46
бие	-Аю, әйдә, бие!	
бии		Анимацион сюжет: “Акбай туган көнгә барырга жыена”
биим		Аудиоязма №47
		Аудиоязма №45, 48 – 49
ак	-Оля кызыл шар ярата?	Анимацион сюжет: “Мияуның туган көне”
кара	-Юк. -Оля яшел шар ярата? -Әйе, мин яшел шар яратам.	Аудиоязма №50
жырла-жырлыйм	-Син нишлисең? -Мин жырлыйм.	Аудиоязма №51 – 53
зур рәхмәт	жырлайбыз зур рәхмәт	Анимацион сюжет: “Урман китапханәсендә”
		Аудиоязма №54 - 60
		Анимацион сюжет: “Уйный-уйный укыйбыз”
		Аудиоязма №61-63
китап укый	Кыз китап укый.	Анимацион сюжет: “Урман мәктәбендә”
		Аудиоязма №64
рәсем ясыйм	рәсем ясыйм-алма ясыйм мәктәп	Анимацион сюжет: “Теремкәй”
		Аудиоязма №65-66
укыйм	-Кем укый. -Мин укыйм.	Анимацион сюжет: “Кем нәрсә ярата?”
дәфтәр	бик тәмле Терем-терем, теремкәй, Зур түгел, кечкенә. Теремкәйдә тычкан яши.	Аудиоязма №67 - 71

	Теремкәйдә куян яши. Теремкәйдә бүре яши. Теремкәйдә төлке яши. Теремкәйдә аю яши. Алар бик дус. -Кәжә кая? -Әнә, кәжә кәбестә ашый. Кәжә кәбестә ярата. -Мин ипи яратам. Песи, син нәрсә яратасың? -Мин сөт яратам. Сөт тәмле. -Мә, кәжә, ботка аша. -Юк, кәбестә яратам. Кәбестә тәмле.	
--	---	--

III БҮЛЕК. Оештыру

3.1.Материаль - техник яктан тәмин ителеш

Татар теле кабинеты	Белем бирү эшчәнлегә эшкәртмәләре, диагностик материаллар ,индивидуаль эш, ата-аналар, педагоглар өчен консультацияләр, ачык эшчәнлекләр .	Зурлар һәм балалар өчен өстәлләр, урындыклар, экран, ноутбук, проектор, дидактик, интерактив уеннар, анимацион сюжетлар, мультфильмнар, балалар әдәбияты, тематик папкалар, альбомнар, уку -методик комплект (демонстрацион, таратма материал(Кушымта №5), аудио, видео дисклар, маскалар, театрларның төрле төрләре), Символик график күрсәтмәлелек, күләмле күрсәтмәлелек (макетлар , муляжлар , уенчыклар , эш дәфтәрләре .ТР һәм РФ символикасы.
---------------------	--	---

3.2. Программалар белән һәм методик яктан тәмин ителеш

Татарча сойлэшбез уку - методик комплекты:

Уртанчылар төркеме (4-5 яшь):

- Методик кулланма “Минем өем”
- Эш дәфтәре “Минем өем” (17 бирем)
- (аудиоязма) “Минем өем” (64 кисәк)(комп)
- Күрсәтмә һәм таратма материал (папка)

Зурлар төркеме (5-6 яшь):

- Методик кулланма “Уйный-уйный үсәбез”
- Эш дәфтәре “Уйный-уйный үсәбез” (бирем)
- (аудиоязма) “Уйный-уйный үсәбез” (63 кисәк)(комп)
- Күрсәтмә һәм таратма материал (папка)

Мәктәпкә әзерлек төркеме 6-7 яшь:

- Методик кулланма “Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар”

- Эш дәфтәре “Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” (бирем)
- (аудиоязма) “Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар”)(комп)
- Күрсәтмә һәм таратма материал (папка)

Укыту методик комплекты буенча күрсәтмә, таратма материаллар ...нче кушымтада бирелгән.

Программалар

- К.В. Закирова “Балалар бакчасында тәрбия һәм белем бирү”. Программаның милли-төбәк юнәлеше». Казан, “Мәгариф” нәшрияты, 2009.
- Н.Е.Веракса, М.А. Васильева, Т.С. Комарова редакциясендә чыккан “Туганнан алып мәктәпкә кадәр. Мәктәпкәчә мәгарифнең якынча төп белем бирү программасы
- Зарипова З.М. Балалар бакчасында рус балаларына татар теле өйрәтү программасы. “Идел-Пресс”, 2013.
- З.М. Зарипова, Р.С.Исаева, Р.Г. Кидрячева һ.б. “Балалар бакчасында рус балаларына татар телен өйрәтү: программа, методик киңәшләр, диагностика” , 2013 ел.
- Р.К. Шаехова “Сөенеч- Радость познания” региональ мәктәпкәчә белем бирү программасы, 2016 ел.
- Н.Е.Веракса, Т.С.Комарова, М.А.Васильева редакциясендә чыккан “Туганнан алып мәктәпкә кадәр”. Мәктәпкәчә мәгарифнең якынча төп белем бирү программасы”

Методик кулланмалар

- 1.К. В. Закирова, Л. Р. Мортазина “Балачак-уйнап,көлеп үсәр чак”, Казан 2012 (балалар бакчасында уеннар)
- 3.К. В. Закирова төзүчесе “Балачак аланы”, Казан 2011 (балалар бакчалары тәрбиячеләре һәм эти-эниләр өчен хрестоматия)
4. К. В. Закирова автор-составитель “На поляне детства”, Казань 2011 (хрестоматия для воспитателей дошкольно образовательных учреждений и родителей)
- 5.К.В. Закирова“Әй уйныйбыз, уйныйбыз...” Методик кулланма.
- 6.З.М.Зарипова“Үстерешле уеннар” Методик кулланма.
- 7.К.В.Закирова «Әхлак нигезе – матур гадәт». Методик кулланма. Казан, 2004
- 8.К.В.Закирова “Балалар бакчасында эдәп-әхлак тәрбиясе”. Методик кулланма.
- 9.З.Г. Ибрагимова «Шома бас». Методик кулланма.
10. 11. З.М.Зарипова «Планирование деятельности по обучению дошкольников татарскому языку». Методическое пособие. Казань, 2018.
- 12.«Татарча сөйләшәбез. 4-5 яшьлек балаларны татар теленә өйрәтү». Методик ярдәмлек. Казан, 2011
- 13.«Татарча сөйләшәбез. 5-6 яшьлек балаларны татар теленә өйрәтү». Методик ярдәмлек. Казан, 2011
- 14.«Татарча сөйләшәбез. 6-7 яшьлек балаларны татар теленә өйрәтү». Методик ярдәмлек. Казан, 2011

Тавышлы күрсәтмәлелек

- Зарипова З.М. “Минем өем” проеты буенча 4-5 яшьлек балалар өчен укыту-методик комплектына аудиоязмалар. “Аксу” компаниясе, 2012
- Зарипова З.М. “Уйный- уйный үсәбез” проекты буенча 5-6 яшьлек балалар өчен укыту-методик комплектына аудиоязмалар. “Аксу” компаниясе, 2012
- Зарипова З.М. “Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар”, проекты буенча

6-7 яшьлек балалар өчен укыту-методик комплектына аудиоязмалар. “Аксу” компаниясе, 2012

Зарипова З.М. “Минем өем” проекты буенча 4-5 яшьлек балалар өчен анимацион сюжетлар. “Аксу” компаниясе, 2012

Зарипова З.М. “Уйный- уйный үсәбез” проекты буенча 5-6 яшьлек балалар өчен анимацион сюжетлар. “Аксу” компаниясе, 2012

3.3 Файдаланылган әдәбият:

Борһанова Р. А., Юсупов Ф. Ф. Балалар бакчасында татар теле өйрәтү программасы. Татарстан Республикасы Мәгариф министрлыгы тарафыннан расланган. – Казан: РИЦ «Школа», 2004.

Демихова Л.Ю. Разработка модели рабочей программы воспитателя.-Издательство “ТЦ СФЕРА”Зарипова З. М., Исаева Р. С., Кидрячева Р. Г ...Планирование деятельности по обучению дошкольников татарскому языку.Методическое пособие.,Казань “Хәтер” , 2018

